

LEIJANSUON KOEOJITUSALUE

Hämeenlinnan hoitoalue

RETKEILYREITTI

Heikki Takamaa

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

SUONTUTKIMUSOSASTO

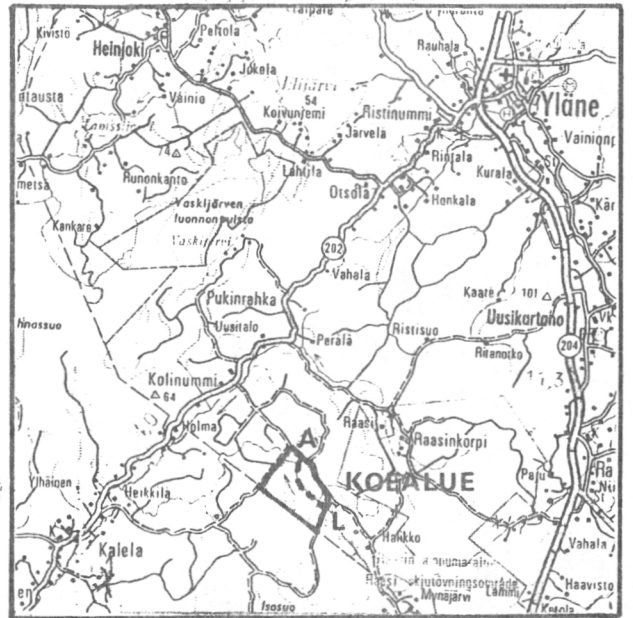
1982

LEIJANSUON KOEOJITUSALUE HÄMEENLINNAN HOITOALUE YLÄNEEN KUNTA

MERKKIEN SELITYKSET

- = Metsäautotie
- = Retkellypolku
- = Polun alkupiste
- = Polun loppupiste
- = Retkelykohde
- = Pysäköintipaikka
- = Koeala

INDEKSI 1:200 000

Hämeenlinnan hoitoalue

Leijansuo

Leijansuon koeojitusalue sijaitsee Yläneen pitäjän länsilaidalla Yläne-Mynämäki maantien läheisyydessä noin 12 km Yläneen kirkolta. Se kuuluu metsähallituksen Hämeenlinnan hoitoalueeseen. Koeojitusalueen pinta-ala on n. 100 ha. Alueen kuivatus aloitettiin v.1918, jolloin suojakson keskellä olevan huonovetoisen puron alaosa aukaistiin Leijansuon luoteisreunaan asti. V.1921 aukaistiin puro suon läpi sekä kaivettiin sarkaojat käyttäen n. 100-200 m:n sarkaleveyttä. V.1938 tehtiin täydennysojitus halkaisemalla sarat kahtia, joten nykyinen sarkaleveys on kapeimmillaan noin 50-60 m. Myöhemmin 1960-luvulla Leijanoja perattiin 6-8 m leveäksi syväksi ojaksi, ja nyt ojitusalueen vesitalous onkin kunnossa.

Suoalueen halki on merkitty noin 2 km pitkä retkeilyreitti, jonka varrelle suurin osa koealoista sijoittuu. Lähtöpiste on Kolinummelta Raasiin menevällä metsäautotiellä ja polku on merkitty maalaamalla puihin keltaisia maalitäpliä. Selostuksella varustettuja pysähdyspaikkoja reitillä on 11 kappaletta. Ne on merkitty maastoon kohdenumerotaululla.

Perustetut kokeet

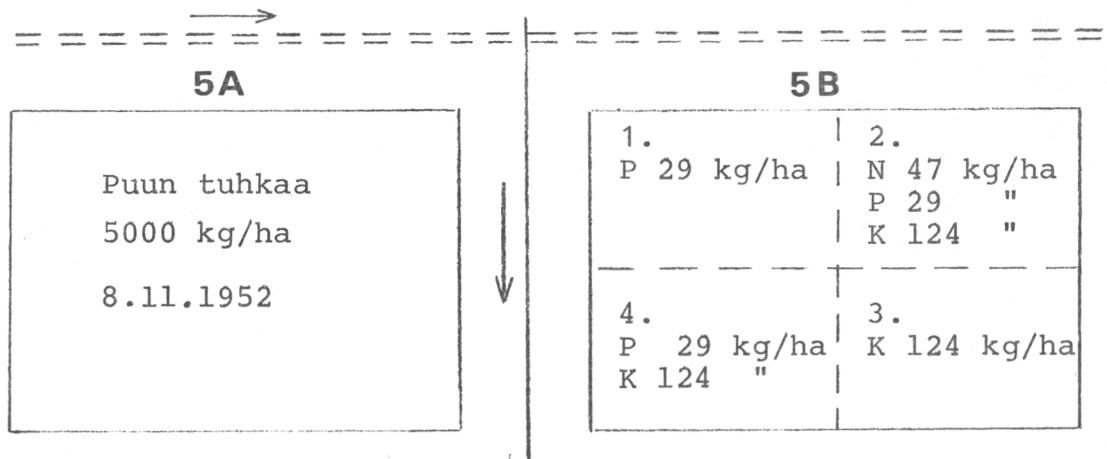
Vuodesta 1921 lähtien on alueelle perustettu Metsäntutkimuslaitoksen suontutkimusosaston toimesta erilaisia kokeita; aluksi lähinnä metsän kasvun tutkimiseksi ojitusalueilla. Myöhemmin on alettu tutkia metsän uudistusta ja lannoituksia turvemaidella. Uusimmat kokeet on perustettu 1980-luvun alussa, jolloin myös tämä vanha retkeilyreitti kunnostettiin palvelemaan lähinnä Lounais-Suomen metsäammattimiehiä, mutta myös laajempaa asiantuntijajoukon piiriä. Koealojen tarkastelun ohella retkeilyreitti tarjoaa kulkijansa nähtäväksi esimerkin vanhasta ojitusalueesta, jonka kokonaiskuva on ymmärrettävissä myös ns. suomiespiirien ulkopuolella.

Metsähallitus on monin tavoin avustanut kokeiden perustamisessa, hoidossa ja retkeilyreitien kunnostuksessa Metsäntutkimuslaitoksen kanssa solmitun yhteistyösopimuksen puitteissa.

KOHDE 1

Koealat 5A ja 5B

Alkuperäinen suotyyppi on suursaraneva (SsN). Turvekerroksen paksuus 0,7 m. Perusmaa sora. Kuivatussuhteet: Ojitus v.1921 ja 1938 kaivettujen 0,6 m syvien ojien välisellä n. 60 m leveällä saralla. Metsitys: v.1936 suoritettiin männyn ruutukylvö. Lannoituksia koealoille on tehty seuraavasti:

Käytetyt lannoitteet:

Kotkafosfaattia (22,5 % P₂O₅) 300 kg/ha = P 29 kg/ha
 Kalisuoalaa (50 % K₂O) 300 " = K 124 "
 Kalkkisalpietaria (15,5 % N) 300 " = N 47 "
 Levitysaika 4.6.1952

Tuotto- ja kasvutulokset v. 1976

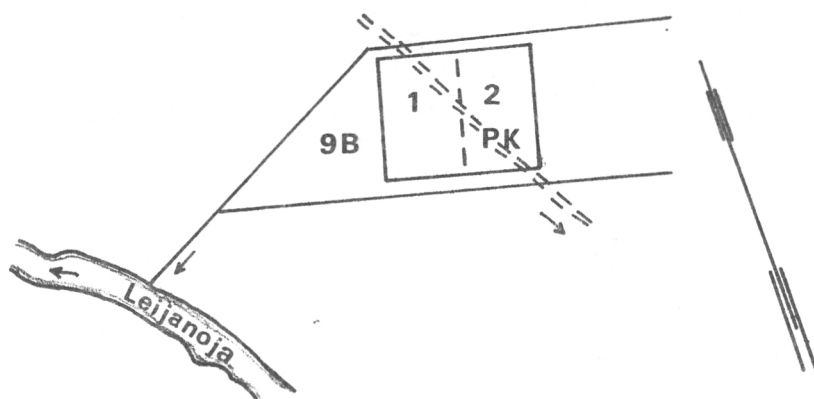
Koeala nro	Kokonaistuotto m ³ /ha	Kasvamaan jäänyt puusto m ³ /ha	Kasvu m ³ /ha/v
5A	166	113	9,8
5B1	91	64	5,7
5B2	96	67	6,1
5B3	144	119	7,7
5B4	141	112	8,6

KOHDE 2

Koeala 9B

Alkuperäinen suotyyppi SsN.

Turvekerroksen paksuus 1,20 m. Perusmaa: hiekka. Kuivatussuhteet: v.1921 ja 1938 kaivettujen 0,6 m syvien ojien välisellä 50 m leveällä saralla. Koealalla tutkitaan luontaista uudistamista. V.1948 koeala hakattiin siemenpuuasentoon jättäen mäntyä 25 kpl/ha ja koivua 50 kpl/ha. V.1976 luontaisesti noussut hieskoivikko harvennettiin ja 1981 poistettiin siemenpuut. Koeala jaettiin kahteen osaan ja osaruutu 2 lannoitettiin antaen suometsien PK-lannosta (0-20-20-B 0,2 %) 500 kg/ha vastaten alkuaineina P 45 kg ja K 85 kg/ha.

KOHDE 3

Koealue 9A

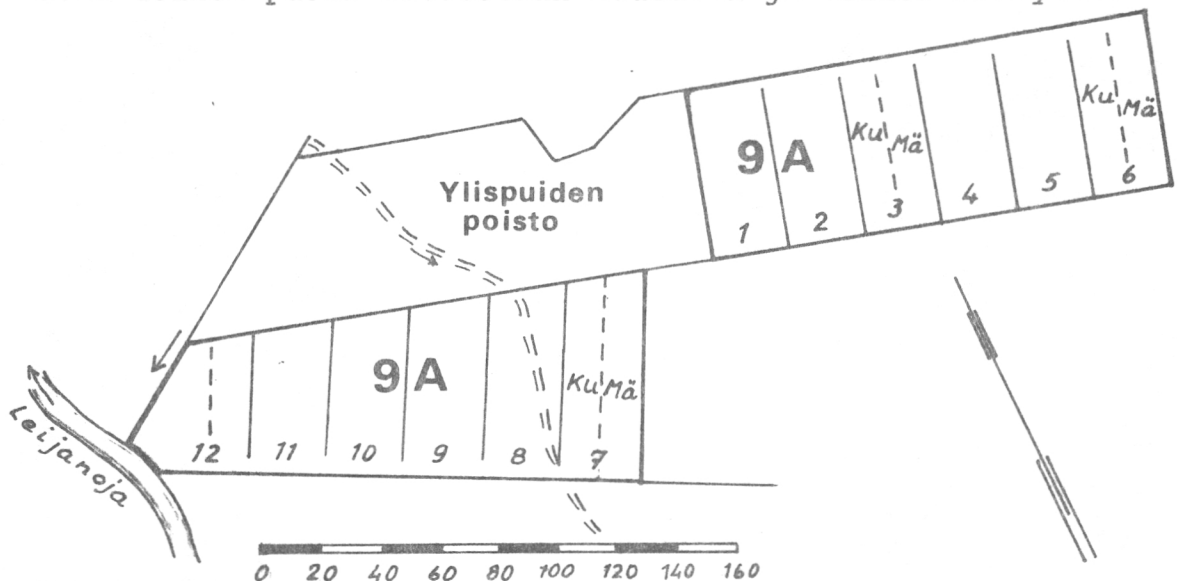
Turvekankaan luontaisen uudistumisen ja metsänviljelyn koe.

Alkuperäinen suotyyppi suursaraneva (SsN). Turvekerroksen paksuus 0,7 - 1,5 m. Perusmaa: Hiesu. Kuivatussuhteet: v.1921-1938 kaivettujen 0,8 m syvien ojien välisillä 50-70 m:n leveillä saroilla.

Nykyinen suotyyppi on mustikkaturvekangas, jolla vertaillaan luontaista uudistumista ja metsänviljelyä muokatulla ja muokkaamattomalla suonpinnalla. Alue hakattiin v.1981 osin siemenpuuasentoon 50-60 puuta/ha, osin paljaaksi.

Syksyllä 1981 vanhat sarkaojat perattiin ja sarkojen poikki kaivettiin 26 m:n välein ojat. Lisäksi kaivettiin paljaaksi-hakattujen ruutujen halki pienemmät vako-ojat, jotka jakavat viljeltävän saran kahtia.

Muokattaville, luontaisen uudistumisen aloille muokkaus tehtiin kaivurin kauhalla pyrkien mahdollisimman hyvin rikkomaan suon pinta. Metsänviljely suoritetaan keväällä 1982 siten, että toinen puoli istutetaan kuusella ja toinen männyllä.

Käsittelyt:

1, 4, 8, 10,	siemenpuuhakkuu
2, 5, 9, 11,	siemenpuuhakkuu + muokkaus
3, 6, 7, 12	avohakkuu + viljely

———— = iso kaivurioja

----- = vako-oja

ku = istutus kuuselle kevät -82

mä = istutus männylle - " -

KOHDE 4

Koealat 8A, B, C

Alkuperäinen suotyyppi: suursaraneva (SsN)

Turvekerroksen paksuus 1,3 m. Perusmaa: moreenisora.

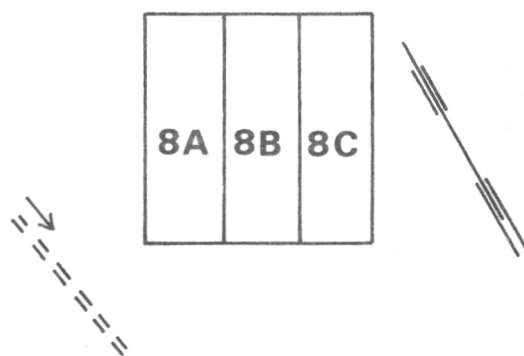
Kuivatussuhteet: v. 1921 ja 1938 kaivettujen 0,6 m syvien ojien välisellä 75 m:n levyisellä saralla.

Koealojen tarkoitus: A-osalla: kasvun tutkiminen, alue käsitelty toistuvien harvennuksin

B-osalla: uudistumisen tutkiminen, puusto muodostunut ylispuiden alla jotka poistettiin v. 1956

C-osalla: uudistumisen tutkiminen, alue paljaaksihakattu 1938, myöhemmin on tutkittu kasvun kehitystä.

Puusto kuutioitu ja harvennettu keväällä 1981.

Koe-ala	Puulaji kpl/ha	Pohja- pinta-ala m ² /ha	Kuutio m ³ /ha	Kasvu m ³ /ha/v	Kokonaistuotto ojituksen jälkeen
8A	mä 100	3,07	20,51		
	ku 610	3,90	18,41		
	ko 50	0,66	3,91		
	yht. 760	7,62	42,88	4,47	156,13
8B	mä 260	9,09	55,76		
	ku 60	0,56	2,76		
	ko 340	2,03	8,81		
	yht. 660	11,67	67,33	4,03	141,81
8C	mä 400	9,13	56,70		
	ku				
	ko 340	3,51	18,82		
	yht. 740	12,64	75,52	3,69	141,47

KOHDE 5

Koeala 7

Alkuperäinen suotyyppi saraneva (Sn)

Turvekerroksen paksuus 1,2 m. Perusmaa: hiekkamoreeni.

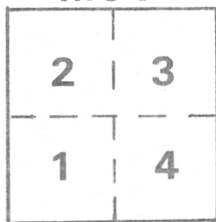
Kuivatussuhteet: V.1921 ja 1952 kaivettujen 0,6 m syvien ojien välisellä 49 m leveällä saralla. Koealan tarkoitus: Tutkia ojituksen, lannoituksen ja puuntuhkan vaikutusta puuston kasvuun. Puusto aikaansaatu suorittamalla 1944 männyn ruutukylvö. Harvennus suoritettu kolme kertaa v.1964, 1976 ja 1981.

4.-13.6.1952 koeala jaettiin neljään osaan ja lannoitettiin, V.1981 suoritettiin jatkolannoitus, harvennus ja puuston mittaus sekä ruudun osat erotettiin toisistaan ojilla.

Lannoituskäsittelyt: kg/ha alkuaineina

4 - 13. 6.1952				29.9. 1981				
osa nro	Puun tuhkaa kg/ha	P kg/ha	K kg/ha	Puun tuhkaa kg/ha	Alkuaineina P kg/ha	K kg/ha	P kg/ha	K kg/ha
1	5000			5000	120	355		
2	5000		119	5000	120	355	42	
3	5000	50		5000	120	355		119
4	5000	50	119	5000	120	355	42	119

nro 7

Käytetyt lannoitteet:

- v.1952 Kalisuola (50% K₂O) 286 kg/ha
 - "- Hienofosf. (40% P₂O₅) 286 kg/ha
 - v.1981 Kalisuolaa (60% K₂O) 286 kg/ha
 - "- Raakafosf. (34% P₂O₅) 286 kg/ha
 - "- Puuntuhkaa 5000 kg/ha
- sisältää P 24 kg/tn, K 71 kg/tn.

Puusto mittauksessa, kesäkuu 1981

Osa	kpl/ha	m ³ /ha	kasvu m ² /ha	Pohja-pinta-ala	Kokonais-tuotto m ² /ha
1	1143	79	9,2	14,0	121
2	1028	91	6,8	15,8	118
3	1114	70	6,3	14,0	116
4	1314	80	6,5	16,1	120

KOHDE 6

Tuhkalannoituskoe 29.9.1981

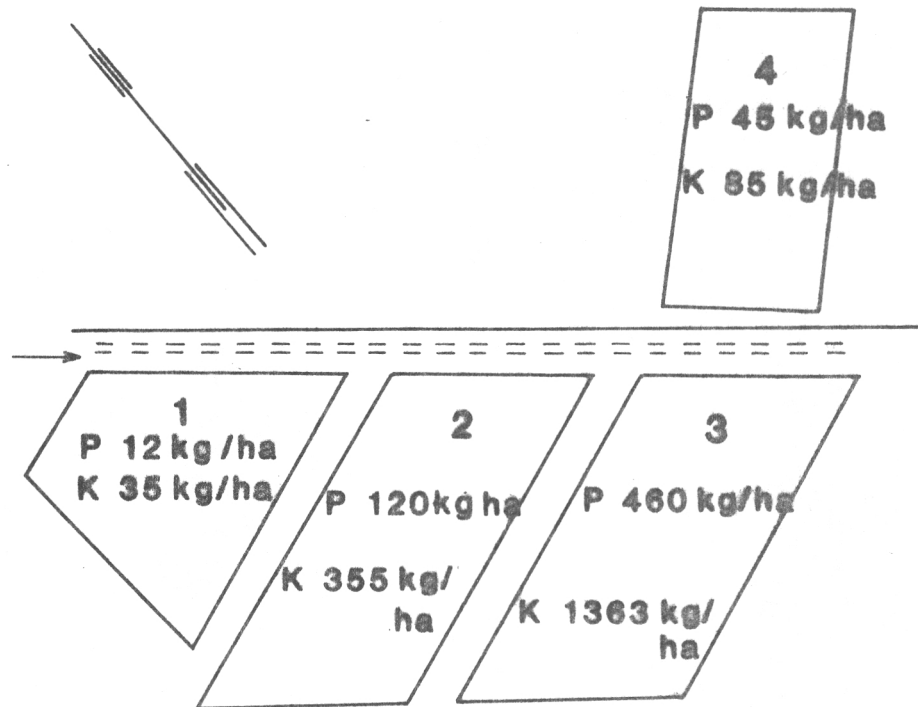
Alkuperäinen suotyyppi suursaraneva (SsN).

Suotyyppi koetta perustettaessa ruohoinen suursararäme.

Kuivatussuhteet: V. 1921 ja 1952 kaivettujen 0,8 m syvien ojien välisellä 50 m leveällä saralla. Täydennysojitus v. 1981.

Puusto syntynyt ojituksen jälkeen luontaisesti.

Lievä puuston harvennus koetta perustettaessa.

Käsittely:

Ruutu nro	Tuhkaa kg/ha	Suo-PK kg/ha
1	500	-
2	5000	-
3	20000	-
4	-	500

Käytetyt lannoitteet: PK=suometsien PK-lannos (0-20-20-B 0,2%)

Puuntuhkaa tuotu Huovinrinteen varuskunnasta ja analysoitu, jolloin saatiin seuraavat pitoisuudet (kg/t):

N = 0,2, P = 24, K = 71, Ca = 277, Mg = 39,
Zn = 5,0, Mn = 14,9, Cu = 0,2, B = 0,4

KOHDE 7

Koeala 12 A

Alkuperäinen suotyyppi, suursarakalvakkaneva

Turvekerroksen paksuus: 0,70 m.

Perusmaa: Moreenisora

Kuivatussuhteet: v. 1921 ja 1938 kaivettujen 0,70 m syvien
ojien välisellä 85 m leveällä saralla.

Koealan tarkoitus: uudistumisen, kasvun ja lannoituksen
tutkiminen.

Metsikön perustaminen: Luontaisesti syntynyt aukkoinen män-
nyn taimisto jota täydennetty 1942 männyn ruutukylvöllä.

Koeala lannoitettu joulukuussa 1953 seuraavasti:

Kalисуolaa (48 % K_2O) 490 kg/ha (K 195 kg/ha)

Hienofosf. (28,5 % P_2O_5) 980 " (P 122 kg/ha)

Kalkkikivijauhetta 4900 "

Puusto mitattu v. 1976, jolloin puustoa oli

Runko- luku kpl/ha	Pohjapinta-ala m^2/ha	Kuutiomäärä m^3/ha
Mänty 680	7,42	37,90
Kuusi 24	0,02	
Koivu 726	2,59	11,26
Yht. 1467	10,03	49,16

KOHDE 8

Koeala 12 B

Alkuperäinen suotyyppi: Tupasvillasaraneva (TSN)

Perusmaa: Kivikko

Kuivatussuhteet: V. 1921 ja 1938 kaivettujen 0,8 m syvien ojien välisellä n. 65 m leveällä saralla

Koealan tarkoitus: uudistumisen, kasvun ja lannoituksen tutkiminen.

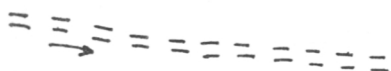
V. 1981 keväällä koeala jaettiin ojalla neljään osaan.

Puusto harvennettiin ja mitattiin sekä koealan osat lannoitettiin 29.9.1981 seuraavasti:

12 B

P 87 kg/ha K 166 kg/ha 3	0 4
P 89 kg/ha K 199 kg/ha 1	Tuhkaa P 144 kg/ha K 426 kg/ha 2

- osa 1 raakafosf. (34% P₂O₅) 600 kg/ha
+ kalisuolaa (60% K₂O) 400 "
- osa 2 puuntuhkaa 6000 "
- osa 3 suometsien PK (0-20-20 B 0,2⁴) 1000 "
- osa 4 0=lannoittamaton

Puusto IV 1981

Osa	Runko- luku kpl/ha	m ³ /ha	Pohja- pinta - ala	Keski- pituus	Keski- läpi- mitta
1	2325	37,6	9,42	6,3	6,9
2	1950	46,4	11,07	7,3	8,2
3	2125	41,3	10,37	6,3	7,6
4	2175	44,9	10,78	6,9	7,7

KOHDE 9

Koeala 11

Alkuperäinen suotyyppi: suursararäme (SsR)

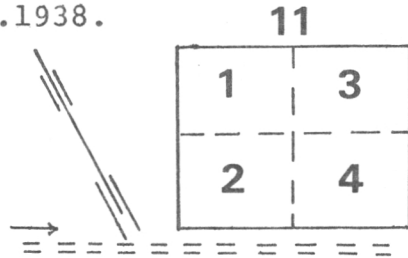
Turvekerroksen paksuus 2,50 m,

Perusmaa: Savi

Kuivatussuhteet: v.1921 ja 1935 kaivettujen 0,8 m syvien ojien välisellä noin 50 m leveällä saralla.

V.1950 on koealalle kaivettu täydennysoja.

Koealan tarkoitus: kasvun ja lannoituksen vaikutuksen tutkiminen
Puusto syntynyt luontaisesti, ylispuut poistettu ja taimikko tasattu v.1938.

Vuonna 1953 koeala jaettiin neljään osaan ja suoritettiin lannoitus seuraavasti:

Osa- ruutu	Lannoitteita kg/ha				Kalkkikivi- jauhetta
	Hienofosf. (28,5 % P ₂ O ₅)	P	Kalисуоlаа (48 % K 20)	K	
1	1 000	124	500	199	-
2	2 000	248	1 000	398	-
3	1 000	124	500	199	5 000
4	2 000	248	1 000	398	5 000

v.1976 osaruudut mitattiin ja harvennettiin lievästi,
alla mittaustulokset:

osa- ruutu	runkoluku kpl/ha	Puusto m ³ /ha	kasvu m ³ /ha/v	pohja- pinta-ala m ² /ha	keski- läpimitta cm	puuston ikä, v.
1	1599	44,65	3,67	10,10	4,9	42
2	1633	106,47	6,98	18,65	15,01	45
3	1665	74,36	5,07	14,79	12,6	55
4	2366	104,99	7,31	18,41	16,0	55

KOHDE 10

Koeala 13

Suotyyppi koealaa perustettaessa -5l mustikkainen puolukka-
turvekangas

Turvekerroksen paksuus 0,70 m

Perusmaa: moreenisora

Kuivatussuhteet: v.1921 ja 1938 kaivettujen 0,7 m syvien
ojien välisellä noin 70 m leveällä saralla.

Koealan tarkoitus: selvittää ojituksen vaikutus
puiden kasvuun ja aluskasvillisuuteen

Puusto käsitelty toistuvien harvennuksin.

Viimeinen mittaus VI/1976, josta kasvu ja tuottotulokset:

Puulaji kpl/ha	Puuston ikä v.	Pohja- pinta-ala m ² /ha	Puusto m ³ /ha	Kasvu m ³ /ha/v	Kokonaistuotto ojituksen jälkeen m ³ /ha
mä 374	103	14,48	139,2	3,99	172,84
ku 741	93	13,72	121,1	5,30	141,81
ko 74	84	1,79	11,7	0,20	65,16
yht. 1191	96	29,99	272,0	9,49	379,81

KOHDE 11

Koela 14 A ja B

Suotyyppi koelaa perustettaessa v. 1951 puolukkainen mustikka-turvekangas.

Turvekerroksen paksuus 1,5 m.

Perusmaa: kivisora.

Kuivatussuhteet: v. 1921 kaivetusta 0,7 m syvästä sarkaojasta 7-40 m sarkaleveys 75-100 m.

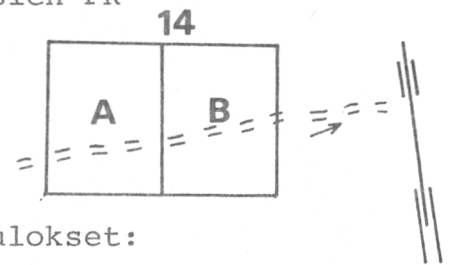
Koelan tarkoitus: ojituksen vaikutuksen ja luontaisen uudistumisen tutkiminen.

V. 1976 mittauksessa koela jaettiin kahteen osaan,

A-osalta raivattiin kuusen aliskasvusto pois.

Syksyllä 1981 A-osa lannoitettiin suometsien PK-lannoksella (0-20-20- B 0,2) 500 kg/ha

Alkuaineina: P 44 kg/ha K 83 kg/ha

V. 1976 mittauksissa saatiin seuraavat tulokset:

14 A-osa

Puulaji kpl/ha	Puuston ikä v.	Pohja- pinta-ala	Puusto m ³ /ha	Kasvu m ³ /ha,v	Kokonaistuotto ojituksen jälk. m ³ /ha
mä 455	93	18,01	151,58		
ku 22	87	0,35	2,81		
ko 233	67	5,92	44,23		
yht. 1166	83	24,28	208,62	6,42	302

14 B-osa					
Puulaji kpl/ha	Puuston ikä v.	Pohja- pinta-ala	Puusto m ³ /ha	Kasvu m ³ /ha,v	Kokonaistuotto ojituksen jälk. m ³ /ha
mä 355	93	13,11	112,75		
ku 2155	87	5,06	26,56		
ko 322	67	9,31	75,35		
yht. 2833	83	27,49	214,63	6,42	283

